SZÜLŐFÖLD
HEIMATLAND
MAGAZIN

DUNAHARASZTI NÉMET NEMZETISÉGI KULTURÁLIS LAP • HARASTER UNGARNDEUTSCHES KULTURELLES BLATT • 2009/1

- Húsvéti gondolatébresztő
- Szokások, babonák
- Riport Ambrus Jakabbal
- Málenkij robot
- Vendégbarát Múzeum
- Kertészkedés
- Virágszobrászat
- Das Regenbogenschaf

FROHE OSTERN !

KELLEMES HÚSVÉTI ÜNNEPEKET!

ADÓREFORM KÖNYVELŐIRODA

Állásajánlat
Dunaharaszti,
Fő út 250. alatt
működő könyvelőiroda
keres
gyakorlott mérlegképes
könyvelőt.
Önéletrajzokat a **maria.sandor@adoreform.hu**
címre kérjük beküldeni .

Budaörsi Passió - 2009

Ebben az évben a Kőhegyen ismét előadják a Budaörsi Passiót. Tudvalevő, hogy erre, csak háromévenként kerül sor, ezért ajánljuk különösképpen olvasóink figyelmébe. Német nyelvű előadások 2009. június 1, 6, és 13-án, magyar nyelvűek pedig 2009. június 2, 5, 7, 9, 10, 12, és 14-én lesznek.
Jegyeket Budaörs Német Nemzetiségi Önkormányzatánál (H-2040 Budaörs, Budapesti u. 45., tel/fax: 23/440217, 23/441014, 23/441042) vagy a Budaörsi Játékszínben (Budaörs, Szabadság u. 26., tel: 23/414-461) lehet váltani, de van lehetőség internetes jegyvásárlásra is a www.interticket.hu címen. Bővebb információt a www.budaorsipassio.hu web-oldalon találhatnak, illetve az info@budaorsipassio.hu e-mail címen léphetnek kapcsolatba a szervezőkkel. A felnőtt jegyek 4000, a gyerekjegyek 2000 forintba kerülnek, de azok a csoportok, melyek legalább tíz jegyet vásárolnak, jelentős kedvezményt kapnak a jegyárból (jegyenként 1000 forint).

Hallo Kinder! Wie viele solche Häschen findet ihr in der Zeitung?

F I G Y E L E M ! A Német Nemzetiségi Tájház telefonszáma megváltozott!
ÚJ SZÁMUNK: **06 70 263 4404**

Német Nemzetiségi Tájház Ungarndeutsches Heimatmuseum

2330 Dunaharaszti
Zöldfa utca 39.
Nyitva: szerdán 10–13 óráig, szombaton 11–15 óráig

Programelőzetes:
Április 11. – Húsvéti kézműves foglalkozás
Április 12. – Locsolóbál a Szántóban (József Attila Művelődési Ház)
Május 23. – Szezonnyitó polka parti a tájház udvarán
Június 6. – Tájházi születésnap és sváb esküvő

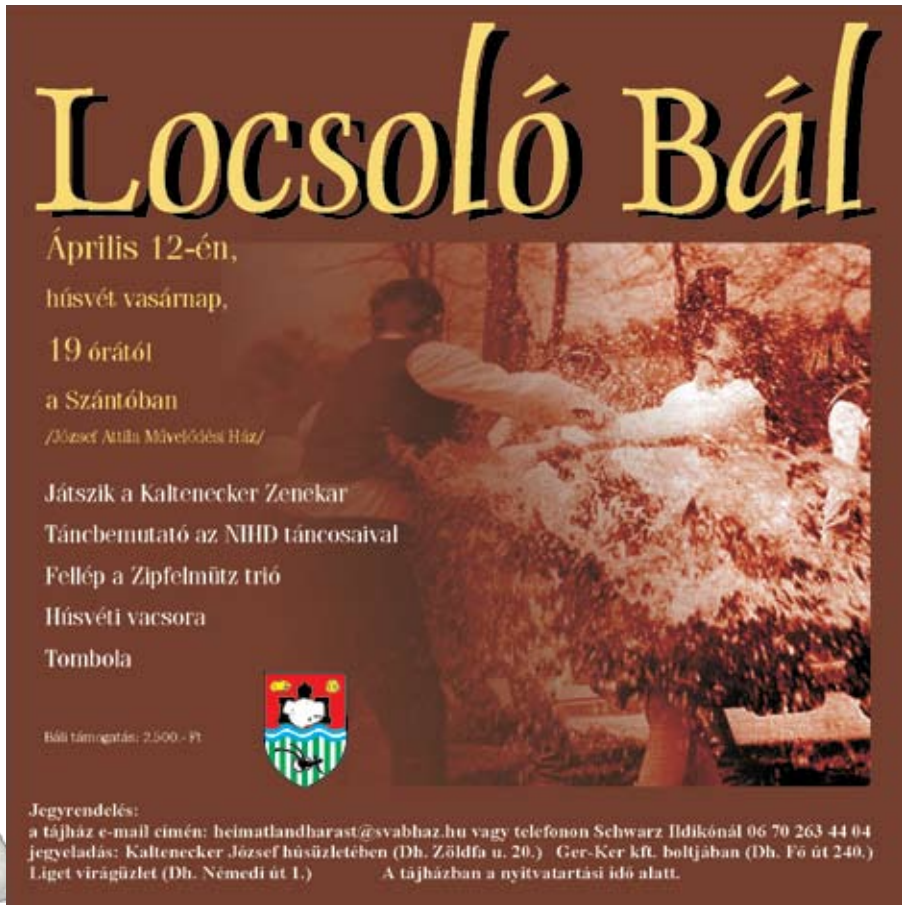

Impresszum
Szülőföld Magazin – Heimatland Magazin

Kiadja:
Heimatland Harast Alapítvány
2330 Dunaharaszti, Zöldfa utca 39.

Szerkesztés és előkészítés:
Német Nemzetiségi Tájház
Ungarndeutsches Heimatmuseum
Schwarz Ildikó
Tel: 06-70/263 4404
E-mail: heimatlandharast@svabhaz.hu
www.svabhaz.hu

Nyomda:
Prodaction! Kft.

Megjelenik negyedévente
5000 példányban postai úton terjesztve.

Hirdetésfelvétel:
Lehel Endre
Tel: 06-70/225-0035
ISSN 1789-5758

Nagy szeretettel üdvözlök minden kedves olvasót a 2009-es esztendőben első ízben kiadásra kerülő Heimatland Magazin hasábjain.

Remélem már nagyon várták az új kiadványt és élvezettel böngészik majd hasábjait.

Biztosíthatom Önöket arról, hogy ismételten színes, információkban gazdag újságot tarthatnak a kezükben.

Aktuális magazinunknak a Húsvét ad apropót.

Karácsonyi számunkban elküldtük Önöknek a Heimatland Harast Alapítvány ezévi programtervét, melyből kiderül a húsvéti programcsomagunkra való készülődés, azaz a barkaszedés, húsvéti gyermekprogram a Tájháznál és a húsvét vasárnapi Locsolóbál.

A Húsvéti Ünnepre már mindenki készülődik, talán majdnem olyan várakozással és boldogsággal, mint karácsonykor, azonban az emberekben, a társadalomban nagy a bizonytalanság.

„Krízis", ezt a szót manapság gyakran hallani… Függetlenül attól, hogy újságunk kulturális lap, én mégis megemlítem a már oly sokszor hallott fogalmat. Ez a szó lengi be mindennapjainkat már hónapok óta a televízióban, a rádióban és az összes kommunikációs csatornán. Arról informálnak minket, hogy roszszabbul fogunk élni, meg kell szoknunk a megszorítások, a nagyobb munkanélküliség, az elbocsátások keserűségét.

És már lehet érezni az elégedetlenség jeleit sok helyütt, a barátságtalan arcokat, a feszült helyzeteket, az ingerült megnyilvánulásokat, az autókból öklüket rázó vezetőket, a postán mogorván tülekedő embereket, a szomorú tekinteteket.

Főleg, ami nagyon érezhető, az emberek nem foglakoznak egymással!!

Az élet szinte minden pontján és a társadalom minden szintjén, a gazdagabb és szegényebb rétegekeknél egyaránt érződik a probléma, kinél így, kinél úgy.

Én mégis mindenkit megkérek arra, hogy használják ki a Húsvét Ünnepe adta lehetőséget, próbálják kipihenni magukat, gondolják át lehetőségeiket, dolgaikat, rendezzék soraikat!

Beszéljék meg szeretteikkel őszintén gondjaikat, a nyíltság és ne a bezárkózottság gondolatával!

Bízzanak azokban akikben eddig is bízni tudtak, legyenek empatikusabbak, megértőbbek!

Ez a mi kisebbségi életünkre legyen még jellemzőbb, hiszen mi sváb emberek szülőhelyünkön szinte mindenkit ismerünk arcról, cselekedetről, hírből, szinte nyitott könyv vagyunk egymásnak. Ezt a nagyon

értékes, manapság ritka helyzetet jóravaló emberként kezeljük, ne ártsunk a másiknak még gondolatban sem. Mi, dunaharaszti őslakosok tartsunk össze még jobban és mutassunk példát mindenben!

És reggel kilépve a kapun köszönjünk a szemben jövő embernek mosolyogva, hangosan, hogy nekünk és másoknak is jól kezdődjön a nap.

Békés, Kellemes Húsvéti Ünnepeket kívánok mindenkinek a magam és a Heimatland Harast Alapítvány nevében!

Wágner László

Január közepe táján nagy meglepetés ért bennünket, mikor felbontottuk a Mese óvodából kapott levelet. Ez állt benne:

Tisztelt Vendéglátóink, Dunaharaszti Tájház!

Karácsony előtt néhány nappal látogatást tettünk a tájházban, ahol a gyerekekkel megcsodálhattuk a gyönyörű „Betlehemest". Ennek hatására az egyik kislányunk, 6 éves, hetekkel később, most 2009. jan. 7-én ezt a rajzot készítette az élménye alapján. Semmiféle utalást, késztetést részünkről nem kapott, spontán, emlékezet utáni élményrajzot kaptunk tőle.

Gondolom, ennek Önök is örülnek, ezért elküldöm, köszönetül az élményért.

Köszönettel: Bókkon Károlyné (Magdi) Mese Óvoda

Úgy gondolom, mi tartozunk köszönettel Enikőnek, a rajz készítőjének és a szemfüles óvónőnek, Bókkon Károlynénak, aki ráérzett e rajz jelentőségére, vette a fáradságot és eljuttatta hozzánk! Ezt az örömet szeretnénk megosztani az olvasókkal a rajz és a levél közreadásával!

Szokások és babonák

2. rész, tavaszi időszak

Farsang
Ősi tavaszváró, télűző ünnep, melynek középpontjában a védelmet és termékenységet szolgáló rítusok állnak. Ideje a háromkirályoktól hamvazószerdáig tartó időszak, de csúcspontját az utolsó három napban éri el. Az alakoskodók, jelmezesek felvonulásával megtévesztik a démont, illetve vonásainak magukra öltése által elnyerik erejét. A kiáltozás, ostordurrogtatás, kereplés, dobolás és lövöldözés a gonosz elriasztását szolgálta. Nem szabad az utolsó három napon kenyeret sütni, mert meghal egy rokon, de varrni sem, mert akkor meg a tyúkok nem fognak jól tojni. Az ilyenkor fogyasztott bab keléseket, daganatot okoz. Farsangkor kell kitakarítani a tyúkólat, akkor egész évben nem lesz tetves, kullancsos. Farsang vasárnapja a tavaszt, hétfő a nyarat, az utolsó farsangos nap pedig az őszt jósolja meg. „Wenn man Faschingskrapfen in der Sonne isst, muss man die Ostereier in der Stube essen." (Ha a farsangi fánkot napon esszük, a húsvéti tojást a szobában.)

Március 21. Benedek napja
Ilyenkor kell eldugni a hagymát és a fokhagymát, hogy jól teremjen

Virágvasárnap
A virágvasárnapon szentelt barka véd a betegségtől, villámcsapástól, jégveréstől, és a boszorkányoktól. A nagyhéten nem szabad meszelni, mert valaki a családból „ausgeweisselt" – meghal

Zöldcsütörtök
Csak zöld ételt esznek. A harangok elnémulnak – Rómába mennek..

Nagyszombat
Visszaérkeznek a harangok, feltámadási körmenet, tűz- és vízszentelés. Ha folyóvízben mosakodnak e napon szépek, erősek, egészségesek lesznek, mert a víz lemossa a bőrbetegséget és a szeplőt.

Húsvét hétfő
Reggel enni kell a szentelt sonkából, tormából, tojásból és süteményből, és ha valaki eltéved, csak azokra kell gondolnia, akikkel a szentelt étkeket fogyasztott, és rögtön hazatalál.
A kenyérmorzsát a tyúkoknak kell adni, hogy ne betegedjenek meg. A tojás héját meg kell őrizni és nagy viharban a tűzre vetni, akkor nem csap be a villám.

Április 24. Szent György napja
Ekkor hajtják ki először az állatokat a legelőre. Szent György napja előtt és Szent Mihály napja után nem szabad az ágyneműt a napra tenni, mert csak a betegséget visszük vele a házba.

Április 25. Márk napja
Gyümölcs- és gabonaszentelés. Ha ezen a napon a búza olyan magas, hogy nem látszik benne a varjú, jó termés várható. „Nasser April und kühler Mai, bringt viel Frucht und Heu." (Esős április, hűvös május, sok gyümölcsöt és szénát hoz.)

Április 30. Walpurgisnacht
A boszorkányok éjszakája. Ostorcsattogtatással, szentelt barkával, fémeszközökkel, fordítva állított seprűvel, gyógyfüvekkel védekeztek ellenül. Borsót, babot, kukoricát szórtak a lépcsőre és a küszöbre, hogy a boszorkányok elcsússzanak rajta.

Május 1.
Májusfa állítás- a májusfa a szerelem, a becsület, az élet jelképe, áldást hoz.

Május 12-14. Fagyosszentek
„Pankraz, Servaz und Bonifaz ohne Regen, sind für die Winzer große Segen." (Pongrác, Szervác, Bonifác eső nélkül – nagy áldás a szőlősgazdának.

Komáromi Katalin gyűjtése

S.K.K.

Sváb Keresztény Kerekasztal

A 2008-ban elindított sváb kerekasztal idén is folytatja munkáját. Célunk, hogy a német kisebbség civil szervezetei, a kulturális és oktatási intézmények, a kisebbségi és a városi önkormányzat, valamint az egyház közvetlen munkakapcsolatban álljanak egymással, közvetlen és kölcsönös információáramlás alakuljon ki közöttük.

Az idei összejöveteleken felmerült többek között a taksonyihoz hasonló műsorfüzet megjelentetésének ötlete legalább a kisebbségi programokról, szorgalmazták annak propagálását, hogy az egyházi és városi ünnepeken minél többen viseletben jelenjenek meg, vagy megemlékezést javasoltak a kitelepítettek, a „málenkij robot"-ra kényszerítettek, az 56-os áldozatok emlékére. Továbbra is aktuális téma a megmentett sírkövek helyreállítása és méltó elhelyezése, vagyis a Kegyeleti Emlékpark megépítésének terve.

Szó esett még KÉSZ szervezet alapításáról, helyi borversenyről, fotókiállításról, a kápolna ápolásáról, védelméről, településjelleget őrző utcarészletek védelméről vagy a térséget ismertető kiadvány megjelentetéséről. Beszéltünk megvalósuló és csak tervezett programokról, érveltünk pro és kontra, latolgattuk, mely ötletnek van realitása, mit és hogyan lehetne megvalósítani ezek közül. Vagyis a színfalak mögött zajlik a folyamatos egyeztetés és munka, s úgy gondoltuk, hogy mostantól magazinunkban erről rendszeresen informáljuk az olvasóközönséget is.

Die Sitzungen der Ungarndeutschen Katholischen Tafelrunde finden auch dieses Jahr regelmäßig statt, damit die Organisationen und Institutionen ihre Ziele und ihre Veranstaltungen miteinander abstimmen können. Über die wichtigsten Themen sollten auch die Leser informiert werden, damit sie von ihrem Mitspracherecht Gebrauch machen können.

Gondolatébresztő

Kedves Olvasók!

Úgy gondolom, hogy minden ember vágyódik a szeretetre, a megértésre, nyugalomra, békére, a meghitt családi otthonra, a gondok nélküli, sikeres életre, a megbecsülésre, és még sorolhatnék sok mindent. Ebből több mindent sikerül elérni, de sok minden csak vágy marad számunkra.

Akiknek gyermekeik vannak, szeretnének mindent biztosítani, megadni a gyermekeiknek. Szeretnék, ha jó gyermekek lennének, boldogulnának az életben, sőt akikre büszkék lehetnek, mint szülők.

Nagyon sok tényezőn múlik, hogy mindaz, amit felsoroltam megvalósuljon. Több minden nem tőlünk függ. De sok minden, még ha nem is gondolunk rá, a mi kezünkben van.

Egyházunk erre a felelősségünkre hívja fel figyelmünket a nagyböjti szent időben. Megadja azokat az irányelveket, amelyeken keresztül megtehetjük azt, ami rajtunk áll.

Melyek ezek?

Egyrészt lelkiismeret vizsgálatra ösztönöz bennünket. Vegyük számba azokat a gyöngeségeinket, amelyek miatt nem találjuk mi magunk sem, de környezetünk sem miattunk a lelki békét.

Másrészt elénk tárja azokat a lelki forrásokat, ahonnan erőt meríthetünk lelki javulásunkhoz. Természetesen csak akkor, ha beismerjük hibáinkat, ha van bennünk alázat, és elfogadjuk ezt a lelki segítséget.

Tóth Árpád magyar költőnek van egy ide illő verse, a címe: LÉLEKTŐL LÉLEKIG. Az ég csillagainak messzeségét és magányosságát elmélkedi át a költő, majd így folytatja:

Ó csillag mit sírsz! Messzebb te sem vagy,
Mint egymástól itt a földi szívek!
A Szíriusz van tőlem távolabb
Vagy egy-egy társam, jaj, ki mondja meg?

Ó, jaj, barátság, és jaj, szerelem!
Ó, jaj, az út lélektől lélekig!
Küldözzük a szem csüggedt sugarát,
S köztünk a roppant, jeges űr lakik!

Mit teszünk érte, hogy jobb legyen az életünk?

Mit várunk el a másik embertől, sőt megkövetelünk? De magunk megtesszük-e, ami ránk tartozik? Jézus mondja, „Amit elvárszt, hogy az emberek megtegyenek neked, te is tedd meg másoknak".

Elvárjuk, ha valaki rosszat tett nekünk, vagy megbántott, kérjen bocsánatot, de vajon mi is megtesszük ezt? És ha bocsánatot kér, odanyújtjuk neki a béke jobbot? Vagy elzárkózunk előle, esetleg bosszút is forralunk ellene?

Ha nem egyezik a véleménye a miénkkel, megmondjuk-e a szemébe – a testvéri szeretet hangján, – vagy a háta mögött tüzelünk ellene.

Merjük e vállalni a felelősséget szavainkért, tetteinkért? Kiállunk-e az igazság mellett, akkor is, ha miatta hátrányunk származik. (esetleg anyagilag is)?

Néri Szent Fülöpről van egy kedves közismert film: Legyetek jók, ha tudtok. Ebben Fülöp atya az egyik gyermeknek adott egy pofont, mire az megrökönyödve nézett rá. A magyarázat így hangzott: Nem te kaptad a pofont, hanem az ördög. A gyermeket szerette, de a rosszat, azt nem hagyta jóvá.

Mi tudjuk-e a felebarátot látni embertársunkban, és szeretni őt gyöngeségeivel, hibáival együtt. Nem azt nézve, amilyen most, hanem amilyen lehetne, ha lennének körülötte, akik ebben segítik?

Kedves Olvasók! Gondolkozzanak el egy kicsit, szánjanak rá időt, hogyan élnek, hogyan gondolkodnak. Érdemes-e a mai világ példáját követni, vagy pedig a jót, a szépet, az értéket megélni és szolgálni.

Tisztelettel és szeretettel:

Láng András atya

Egyházi Hírek

Virágvasárnap Márk passió a templomokban az énekkar közreműködésével, ligeten 9.^{30} órakor, a nagytemplomban 10.^{30} órakor.

A nagyheti szertartások rendje
Nagycsütörtökön a nagytemplomban 17.^{30} óra, ligeten este 19 óra.
Nagypénteken ugyanígy a nagytemplomban este 17.^{30} óra, ligeten 19 óra.
Nagyszombaton a nagytemplomban a szertartások délután 16.^{30} órakor kezdődnek, ligeten este 21 órakor.

Húsvét vasárnap és hétfőn ünnepi miserend van.
A körmenetek a szertartás kezdete után másfél órával kezdődnek, nagyszombaton 17.^{30} órakor.

Wir werden auf unsere Verantwortung aufmerksam gemacht, die wir unseren Mitmenschen zollen. Dass wir den Erwartungen, die wir anderen gegenüber stellen, auch selber entsprechen sollten. Dass wir erst dann besser werden können, wenn wir unsere eigenen Fehler kennen und erkennen. Wir werden gefragt, ob wir für unsere Worte und Taten Verantwortung tragen, ob wir unsere Meinung offen hervorzutragen wagen, ob wir unsere Mitmenschen akzeptieren können.

„…a ló nem sablon, minden fajtáját ismerni kell!"

Beszélgetés Ambrus Jakab kovácsmesterrel

Lapunk egyik legérdekesebb és legolvasottabb rovata régi mesterségekkel ismertet meg minket. Kisgyerekek álma a tűzoltó, rendőr és pilóta szakmákon kívül az izmos, a kohó piros fényénél izzadtan csillogó kovácsmester, aki öles kalapácsával üti az izzó vasat, hogy abból értékes szerszámot kovácsoljon. A „régi paraszti világ" nélkülözhetetlen szakembere volt a kovács, aki nélkül nem volt földművelés.

Ambrus Jakabbal, közismerten Kóbi bácsival, a dunaharaszti Ambrus-kovácsdinasztia még ma is aktívan dolgozó mesterével készítettem interjút.

Wágner László: Kóbi bácsi, ha jól tudom, maguk eredetileg nem is Dunaharasztiról származnak?

Ambrus Jakab: Az tény és való, hogy az 1850-ben született ükapám Ambrus József, Szalkszentmártonról érkezett Harasztira. Még az ő apja is kovács volt ott. Hogy is mondjam, ahogy a faterék mesélték, annak idején kevés kovács volt itthon, a mezőgazdaság pedig megkívánta. Hát így történt, hogy az ükapám harasztira került és hozzáadtak egy sváb lányt, Schmauder Erzsébetet, édesapja Schmauder György híres molnár volt. Képzelheted, hogy ők ketten hogyan beszélgettek. Ahogy hallottam, kezdetben csak mutogattak egymásnak, az ükanyám egy szót sem tudott magyarul, az ükapám pedig svábul. Aztán elég jól megértették egymást, mert négy gyerekük is született…Na ez a négy gyerek viszont perfektül beszélte mind a két nyelvet, hiszen nyáron sokat tartózkodtak a szalki rokonoknál.

WL: Hol volt a szülői ház?

AJ: Az ükszüleim a mostani Weinber-gumis házában laktak. Aztán jöttek a generációk, nagyapám Ambrus György 1886-ban, apám Ambrus Jakab 1916-ban és jómagam pedig 1942-ben születtem. Az én szülői házam már az Ady Endre (akkor még Molnár utca) 1 szám alatt volt, most ott laknak a fiamék, a Gyurkáék. Annak idején hátrafelé alig volt ház, a mai Hősök tere egy nagy kacsaúsztató volt.

WL: Ha az ember a kovácsra gondol, rögtön a lópatkolás jut az eszébe, de gondolom nem ez tette ki a teljes munkaidőt.

AJ: Á, dehogy. Kezdeti időktől fogva a mezőgazdaságra és annak vasszerszámaira alpult a munkánk. A lópatkoláson kívül az ekevaskészítés, élezés, kéziszerszám készítés volt, vagy a kocsivasalatok legyártása lőcsös kocsikhoz. Általában a kovács összedolgozott a bognárral, a mi családunkban nagyapám testvére, Jani bácsi is az volt.

28/1970.

MESTERLEVÉL

ifj. Ambrus Jakab

1942. ÉVBEN Dunaharaszti SZÜLETETT dunaharaszti LAKOST A Budapesten MŰKÖDŐ MESTERVIZSGABIZOTTSÁG ELŐTT 1970. ÉVI január HÓ 13.-N SIKERREL LETETT VIZSGÁJA ALAPJÁN

kovács

MESTERNEK

NYILVÁNÍTJUK. NEVEZETT A „MESTER" MEGJELÖLÉST CÉGTÁBLÁJÁN, NYOMTATVÁNYAIN ÉS HIRDETÉSEIBEN JOGOSAN HASZNÁLHATJA.

Budapest 1970. ÉVI január HÓ 13.-N

Harangozó Lajos s.k. Suszt Jenő s.k.

WL: Általában hogyan indult a nap, hányan dolgoztak.

AJ: Szigorúan hajnali 5-kor keltünk. Öten dolgoztunk, nagyapám, apám, egy segéd, én mint inas, plusz még egy inas, meg persze nagyon sok beugró. Ott álltak az emberek a kapunál munkáért, bármilyen munkáért! Szegény világ volt az. Szóval az első munka a kovácstűz begyújtása volt, bőrfújtatóval élesztettük a tüzet, apám vett a faluban először elektromos fújtatót '49-ben, mikor hazajött az orosz fogságból, nagy szám volt az. Azután azokat a munkákat vettük előre, melyek estéről elmaradtak. Sokszor még este 9-kor is behoztak egy rossz ekét, annak másnap reggel szántania kellett. Azután jöttek a korán reggel érkezők az aktuális problémákkal, egy gyors patkolás, mert a lónak húznia kellett, pláne fuvarosok jöttek, a Zwich, Moser, Scheiling kocsik. 7-kor reggeliztünk, mindig villásreggelit, hogy bírjuk a terhelést, de mondom,

OKLEVÉL
AMBRUS JAKAB
KISIPAROS ELNYERTE A „JÓ MINŐSÉGÉRT" JELVÉNYT
BUDAPEST, 19[illegible] április 29.
KISIPAROSOK ORSZÁGOS SZERVEZETE
ORSZÁGOS KÖZPONT
ELNÖK

reggel 9-nél előbb nem tudtuk elkezdeni az aznapra betervezett rendes munkát. És mik voltak ezek? Hát a kocsivasalások elkészítése a megrendelt kocsikhoz. Először a bognár elkészítette a kocsi faszerkezetét, mi meg a meleg vasalatot rásütöttük a fára, ezáltal szinte egybenőtt a vas a fával. Melegen lett a puska (kerékagy) és a kerékráf is felhelyezve. Nálunk nem volt szögelés, csavarozás, csakis pántolás, az örökéletű.

WL: Sok kocsit gyártottak. Milyen forgalom volt?

AJ: Abban az időben négy kovácst tartott el a falu, biztos volt vagy 1000 kocsi használatban. A tehetősebbeknek kettő is volt, az egyikkel a határt járták, a másikkal, a megkímélttel pedig esküvőkre, vásárra, no meg temetésekre mentek.

WL: És a lópatkolás hogyan folyt?

AJ: Ez a munka egyszerűnek tűnik, de nagy szakértelmet igényel, könnyen meg lehet sántítani a lovat! Volt nyári és téli patkolás is. A téli patkóba négy éles „sarkot" raktunk. Szóval, hogyan is ment a patkolás? Először le kellett gyártani a patkót. Azt mindig úgy csináltuk, hogy az egész csapat csak azzal foglalkozott ilyenkor. Le lett szabva a patkóvas méretre, egy délután a kár 200 patkót is lehajlítottunk délután 2-től 8-ig! Csengett a két kalapács, a háromkilós ráverő és a másfél kilós vezető. A patkolás előtt jól ki kell pucolni a ló körmét, el kell távolítani az elhalt szaruréteget. Többféle félkész patkóméret volt, hiszen többféle pataméret és lófajta volt. Először a megfelelőnek tűnő patkót rápróbáltam a patára, azután ráigazítottam, azután melegen rá lett sütve a patára, hogy stabilan álljon később a ló lábán. Ezután a patkó le lett hűtve, a szöghelyeket újra kilyukasztottam. Ezután lett a patkó ismét a patára helyezve, rászögezve. Ezután kellett a szögeket végmegmunkálni. Nagyon tudni kell, hogy milyen mélyre szabad szögelni, mert vannak „jókörmű" és „rosszkörmű" lovak is. A ló nem sablon, minden fajtáját ismerni kell! Mert ugye a pata három rétegből áll.

WL: Kóbi bácsi, maga ilyen tudósa a patának?

AJ: Mit gondolsz, három elemit jártam csak ki? Miután elvégeztem a 8 általánost, 14 évesen ipari iskolába mentem, először Ráckevén, majd Szigetszentmiklóson fejeztem be. 1968-ban tettem mestervizsgát. Szóval, hogy szavamat ne felejtsem, a pata három rétegből áll, a külső hordozó rétegből, a belső hámrétegből és a sárga vonalból. Ha ehhez a vonalhoz akár csak hozzáér a szög, a ló már sántítani kezd!

WL: Viszont a mezőgazdaság is elkezdett fejlődni, jöttek a tsz-ek és a modernebb gépek. Szükség volt még kovácsra?

AJ: Ajaj, a 60-as években is érteni kellett minden vasszerkezet működéséhez, ha meg akartam javítani. A modernebb ekék, vagy a vetőgépek ugyanúgy elromlottak. Érteni kellett hozzájuk. No meg a lőcsös kocsik után jöttek a gumikerekű kocsik. Azért, mert a tengely vasból volt, a kerék pedig gumiból, még rengeteg vasalás ment a faszerkezetre, volt munka bőven. Na meg a rengeteg kerítés, tudod, azok a tipikus sváb parasztkerítések, azt hiszed, hogy azok elemekből lettek összehegesztve? Még a drótozat hullámozását is mi csináltuk. Csak az alapanyagot vettük meg, minden ívet, formát én kovácsoltam ki, azok a szép virágszirmok, levélkék, mind az én műhelyemből származnak, akkor nem lehetett semmit készen venni. Ezért voltak akkor mesterek!

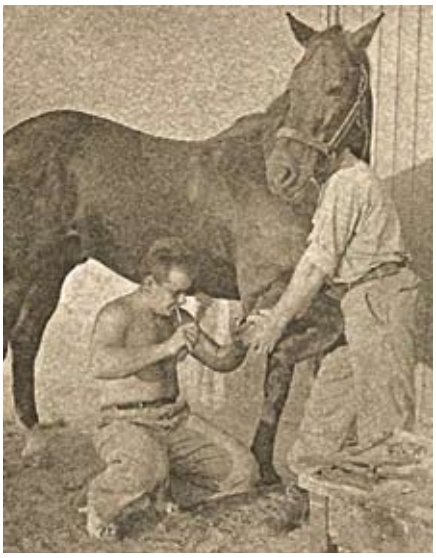

OKLEVÉL
AMBRUS JAKAB

WL: Hogyan fizettek annak idején a gazdák, volt pénz bőven?

AJ: Azt te csak gondolod! Ekeélezésért gabonát kaptunk, de csak aratás után, általában búzát vagy rozst. Ezt elvittük a malomba és volt lisztünk. A többi munka egy nagy könyvbe volt írva és ahogy tudtunk, mentünk elszámolni. Annakidején nem kellett aláírni, mindenki megbízott a másikban. Újkrumpli szedés után vagy aratás után volt érdemes menni, akkor volt pénz. Általában fél év alatt fizettek ki mindent, akkor ez így ment. Mindenki számított a másikra, nem úgy mint most….

WL: És egy új kocsi mennyit kóstált akkor?

AJ: A lőcsösre már nem emlékszem, de a gumikerekű kocsi 18-20.000 Ft volt, nagyon nagy pénz volt ám az.

WL: Ahogy telt, múlt az idő mivel foglalatoskodott, foglalatoskodik?

AJ: A 70-es évektől, az építkezések beindultával nagyon sok üvegtetőt, korlátot, kerítést csináltam és kapok még mostanában is rendeléseket.

WL: Mit mondana el a családjáról?

AJ: Feleségemmel Leéb Nusi nénivel felneveltünk két gyermeket, Krisztit és Gyurkát, van 5 unokánk. Kriszti óvónőként dolgozik, a Gyuri pedig gépész és mezőgazdasági mérnök. A szigeten van egy tanyája, vannak állatai. Őt már nem akartam erre a mesterségre rávenni, neki már tényleg nem érte volna meg. Én vagyok a családom utolsó kovácsa, addig művelem a szakmát, amíg egészségem és az Isten megengedi.

WL: Kóbi bácsi, köszönöm ezt a sok szép információt, amit a kovácsmesterségről megtudtunk és nagyon sok egészséget kívánok magának!

Wágner László

„...minden nap imádkozom, fohászkodom és megköszönöm a Jó Istennek, hogy segített”

Beszélgetés Weisinger „kenyeres” Annus nénivel, aki átélte a láger poklát (1. rész).

Annus néni testvérével Lisa-val a bakon, édesapja, édesanyja és nagynénje a kocsi előtt áll.

1944 végén, de leginkább 1945 elején, tavaszán, az orosz seregek előrenyomulása során történtek olyan atrocitások, miszerint „malenkij robot”-ra, azaz kismunkára hivatkozva, szervezetten begyűjtve vagy pedig összefogdosva az embereket az utcákon, több százezer civilt hurcoltak szovjet lágerekbe kényszermunkára. Az embertelen körülmények és betegségek miatt rengetegen haltak meg.

Az Alsófaluban, Zöldfa utcai otthonában kerestem fel Annus nénit. Érdekes, ahogy az emlékek előjönnek bennem, őt is „kenyeresnek” hívta a falu, ahogy az én nagyszüleimet Taksonyban. Nagypapám így lett kenyeres Józsi bácsi, nagymamám pedig kenyeres Évi néni. Apámat ezért kenyeres Janikának, engem pedig a Kenyeres Janika fiának (nem Lacinak) hívtak. Megmosolygom, ha valakinek be kell mutatkoznom Taksonyban, mert még mindig elég annyit mondani: a kenyeres Józsi bácsi unokája vagyok. Beleborzongok.

De abba is beleborzongok, ahogy elképzelem nagybátyámat, az akkor 17 éves kenyeres Józsit Taksonyban, akit szintén vagonra tettek úgy, hogy az édesanyja nem is tudott róla…

Annus néniék, a Weisingerék Harasztin, a nagyszüleim a Wágnerék, pedig Taksonyban hordták a kenyeret a boltoknak lovaskocsival. Ha esett, ha fújt, a kenyérnek mindig meg kellett érkeznie. Annus néni a férjével, Józsi bácsival ezerszer rótta a megszokott utakat Harasztin, aludtak a kenyerek hátul nyugalomban. És miközben baktattak a lovak, Annus néni gondolatai hányszor kalandozhattak el, hányszor emlékezhetett vissza arra a messzi helyre, ahol annyiszor hiányzott a drága kenyér ott, ahová több ezer sorstársával elhurcolták, ahonnan legtöbbjük haza sem tért…

Wágner László: Annus néni, tudom, hogy nem könnyű a múltról érzelemmentesen beszélni, de mégis megkérem arra, hogy amit lehet, mondjon el. Tudom, hogy nagyon sok az emlék, segítek abban az újságon keresztül, hogy mindeni átérezhesse azt, ami ott történt. De kezdjünk mindent az elején, Harsztiról honnan származik, hol volt a szülői ház?

Weisinger Anna: Hát a mosónál, ami a Fő úton van, már nem áll a ház. ’90-ben eladtuk. Tudod, én vagyok a Glöckl Magdi nagynénje, a Lisa néni a Magyar utcában a húgom. Apám Weisinger Ferenc, anyám Schmiedt Erzsébet. Gazdálkodók voltak, anyámnak volt egy „achtl”-ja, apámnak még kevesebb volt. Béreltünk még földet, voltak anyadisznóink, hízókat adtunk el. Éltük a magunk paraszti életét. Hárman voltunk lánytestvérek, az egyik nővérem 25 évesen meghalt, kiskorában lúgot ivott, később ez vitte el őt. Aztán ostrom előtt nagyon kiszáradtak a földek, nem tartott el mindenkit, így kerültem 18 évesen a soroksári Sortexbe szövőnőként. Most már nagyjából ismered a családot.

WL: Hogy élték meg a háborút Harasztin?

WA: Haraszti közel volt Pesthez, akarták a németek is, meg az oroszok is. Háromszor cserélt gazdát. Emlékszem a paplaknál a Fő úton keresztbe ástak egy nagy árkot a harckocsik feltartására. Az ostrom miatt Haraszti lakossága kitelepítésre került, persze nem mindenki akart vagy tudott elmenni. Mi a papával a rokonokhoz mentünk, a Weisinger mamához a Hoitsy Pál utcába, az Oberfrankék mellé. Ez ’44 novemberében volt. A pincében laktunk, négy család volt összezsúfolva, emlékszem akkor már lőttek. A papám odavitte két tehenünket és két lovunkat, bekötötték őket ott az istállóba. Sok élelmet, gabonát Erzsébetre sikerült vinnünk, volt ott egy tűzoltó barátunk, az segített ebben. Elég az hozzá, hogy a házat találat érte, pontosabban az istállót. Mindkét lovat és tehenet le kellett vágni, még emlékszem, a Leéb Pisti csinálta. Az egyik ló annyira szét volt trancsírozva, hogy azt el kellett ásni. Másnap nagy volt a menekülés a németek részéről, a Krausz házból átjöttek német katonák és elrekvirálták a lovakat és az élelemmel teli kocsikat, de a papa egy német tisztnek bejelentette és visszakaptunk mindent. Nagy volt a felfordulás. Az utolsó pillanatban akartunk kijutni Harasztiból, a németek menekültek, de már lehetett hallani az oroszok „hurrá, hurrá” kiáltásait. Elindultunk a papával, a Csörgés tüzépnél egy aknagödörben elakadt az egyik kocsi, nem mozdult. Mellettünk egy német éppen agyonlőtt egy orosz katonát. A Meisl tüzépnél, az ott volt fent a keresztnél, kellett találkoznunk a nővéremmel, aki szintén lovaskocsival jött Erzsébetről. Ekkor már özönlöttek a ruszkik a Kossuth Lajos utcánál, mi már nem tudtunk Pest felé haladni. A nők nagyon féltek, mert sok rosszat lehetett hallani az orosz katonákról, le is mentek a Meisl pincéjébe. Bejött három ruszki, de nem bántottak senkit. Azután elvonult a front, mi pedig visszamentünk a Hoitsy utcába. Akkor láttuk, hogy lassan merészkednek ki az emberek az utcákra, nem is maradtunk olyan kevesen itthon.

WL: Hogyan került sor az összegyűjtésre?
WA: A mostani rendőrség helyén kellett minden ittmaradónak bejelentkezni, élelem kiutalásra. Ez volt a csel, persze mindenki feliratkozott, így pontosan megtudták az oroszok, hogy hányan és kik maradtak. Pár nap múlva közölték a kiválasztottakkal, hogy 16 napos munkára viszik őket. Ez december közepén volt, a gyülekezés is ott volt. Először Taksonyba mentünk a Tanácsházára lovaskocsival. Taksonyban mindenki otthon volt, a kitelepítés csak Harasztiig vonatkozott.
WL: És kiket vittek el Harasztiról?
WA: Nem voltunk sokan, a Leéb testvérek: Leéb Jóska és Leéb István, az ő felesége volt a Kartali Cili, még egy Leéb István, aki az állatokat vágta le a belövés után, a Rötzer Maris, Leimeter Magda, Rabenspeck Feri, a későbbi Tsz-elnök, Nagy-Nott Toncsi, Gráf Maris, Gieser Toncsi és a Zwick Juci. A Wieland lányok is föl voltak írva, de ők maradhattak. Kevesen mentünk, hiszen Harasztin alig lehetett összeszedni valakit.
WL: Azután hová mentek?
WA: Taksonyból szintén lovaskocsival Lacházára a taksonyiakkal együtt. Mindenki egy portára került, másnap orvosi vizsgálat volt,a szomszéd házban. Nem is emlékeztem, hogy ebbe a házba annak idején sokat jártunk apámmal, mert egy barátja lakott ott. Másnap az orvosi vizsgálat során megismertem a férfit, nagyon félt. Valahogy odamerészkedett hozzám és csak annyit mondott: „édes lányom segítenék neked megszökni, de nem merek, mert ezek vadállatok!”. A házban az oroszok őriztek minket, egy hétig voltak ott és mielőtt továbbindultak volna eljöttek a szüleim látogatóba, élelmet is hoztak. Másnap hajnalban a szürkületben elvittek minket az állomásra. A Nott mondta, hogy szökjek meg vele, meg a Gieserrel, de én féltem fiatal nő létemre velük menni. Bárcsak megtettem volna, mert baj nélkül hazaértek. Még aznap este bevagoníroztak minket. Akkor a Rötzer Maris szólt, hogy a Rabenspeck és a Leéb Pisti szökni fognak és menjünk mi is, de én megint nem mertem, pedig ők is baj nélkül hazaértek. Másnap Ceglédbercelre vittek, ott egy hétig vártunk megint. Egyik nap sorba állították a vagonok személyzetét és kiválasztottak egy vagonparancsnokot. Körülbelül 30-an voltunk egy vagonban, külön nők és férfiak. A mienkből engem választottak, de hogy miért, azt nem tudom. A parancsnok vételezhetett élelmet, ez csak sós hering volt. Víz nem volt, a vagonablakban lógó jégcsapokat szopogattuk. A vagonban nem volt WC-alkalmatosság, a padozat közepén egy lyuk volt vágva, ott kellett elvégezni a dolgunkat. Amikor legközelebb megálltunk pár nap múlva, már Romániában voltunk, az Olt folyónál. Vételezni, azaz vízért menni megint engem küldtek, de a folyó széle már be volt fagyva. Én ráálltam a jégre, de beszakadtam, teljesen elmerültem. Taksonyi férfiak próbáltak kimenteni, az egyik egy nagy fát dobott be, azzal húzott ki. Tudod kinek az apja, annak a cipésznek, a Wágner Bandinak, a József Attila utcában lakik most Harasztin. Ezzel kapcsolatban el kell most mondanom neked, hogy rá 20 évre haraszti búcsú volt. A Lutyinál voltunk a férjemmel, Józsi bácsival. Mondta, hogy bemegy és hoz nekem is egy pohár sört. Én kint álltam az utcán, a kocsma tele volt. Egyszer csak arra leszek figyelmes, hogy a Hackspacher Misi meg egy idegen férfi bentről bámul engem, egymás felé fordulnak és rólam beszélnek. Nagyon mérges voltam és kellemetlen volt, hogy mit akarnak ezek tőlem, már alig vártam, hogy Józsim kijöjjön. Ahogy odahozta a sört rögtön mondtam is neki, hogy csináljon valamit, mert ezek engem néznek. Erre az ismeretlen férfi odajött hozzánk és megkérdezte: „Annus, hát nem ismersz meg engem, én voltam az, aki kihúztalak az Olt folyóból!”. Ez olyan szívszorító volt, nem ismertem meg, eltelt 20 év… Mikor tovább mentünk Romániában, megismerkedtem egy orosz tiszttel a vonaton, aki perfektül beszélt magyarul. A román-szovjet határon az orosz felajánlotta nekem, hogy szökjem meg, „félre fog nézni”, de megint nagyon féltem, nem bíztam bennük, így maradtam. A következő állomás már Novi Dom volt, a lager helyszíne, a Donyeck medencénél.

Annus néni férjével, Józsi bácsival.

A lager után egy évvel, már kinőtt hajjal.

WL: És közben hogyan viselkedtek az orosz katonák, bántották magukat, nem voltak atrocitások.
WA: Én tudom, hogy sok helyről sok rosszat mondanak az orosz katonákról, de talán nekem, mint mindenben, szerencsém volt. Engem nem bántottak, sem az utazás, sem pedig a kintlét alatt.

Wágner László

(folytatása következő számunkban)

Wettbewerbe

in der Hunyadi János Grundschule

2009 wird zum fünften Mal der „Landesrezitationswettbewerb" in Organisation des Bildungsausschusses der Landesselbstverwaltung der Ungarndeutschen veranstaltet.

Die Schüler können sich in den Kategorien Gedicht und Prosa oder Mundart anmelden. Der Wettbewerb besteht aus vier Runden. Zuerst wird in den Grundschulen ein Vorauswahl getroffen. Dann folgt der Rezitationswettbewerb der Regionen. Diejenigen, die auch diese Probe bestanden haben, kommen ins Komitatsfinale, und der Wettbewerb wird mit dem Landesfinale abgeschlossen.

Am 4. März fand dieser Regionalwettbewerb in der János Hunyadi Grundschule statt, an dem mehr als 50 Schüler aus den Taksonyer und Haraster Grundschulen teilnahmen. Die Schüler(innen) zeigten ihr Können in vier Alterskategorien vor den Jurys, deren Vorsitzende die Abgeordneten der Deutschen Minderheitenselbstverwaltung in Dunaharaszti waren (Anna Mannheim, Erzsébet Rabenspeck, István Schäffer, András Zwick). Die Entscheidung fiel schwer, da nur drei Kinder pro Kategorie weiterkommen konnten.

Dank der Bäckerei Ruff gab es ein Büfett, wo die Teilnehmer sich nach dem Wettbewerb erholen konnten. Ich hoffe, dass sowohl die Schüler als auch die Lehrer mit schönen Erlebnissen und Geschenken nach Hause gekommen sind, und wünschen viel Erfolg zum Komitatsfinale am 8. April in Szigetújfalu.

Mit dem Rezitationswettbewerb wurden die deutschen Programme in unserer Schule nicht abgeschlossen. Am 11. März veranstalteten wir unseren traditionellen Kreiswettbewerb

mit der Teilnahme solcher Grundschulen, in denen Nationalitätendeutsch unterrichtet wird.

In diesem Jahr nahmen die Schüler der drei Grundschulen aus Harast (Körösi Csoma Sándor Grundschule, II. Rákóczi Ferenc Grundschule, Hunyadi János Grundschule) und der Taksony Vezér Grundschule am Wettbewerb teil.

Der Wettbewerb bestand aus zwei Teilen, aus einer mündlichen und aus einer schriftlichen Prüfung. Beim schriftlichen Teil war Grammatikwissen und Textverstehen gefragt, beim mündlichen Teil sollten die Kinder über ein Thema sprechen können, ähnlich wie bei einer Sprachprüfung.

Die Jurymitglieder, aber auch die anwesenden Pädagogen konnten feststellen, dass viele Jugendlichen die deutschen Sprachkenntnisse und die deutsche Kultur für wichtig halten.

Nach niveauvollen Leistungen sollte die Jury eine Entscheidung treffen.

Jedes Team erhielt wertvolle und hoffentlich nützliche Geschenke, aber das Wertvollste bekamen die Schüler der Taksony Vezér Grundschule, weil sie den Pokal für den ersten Platz vor dem Team der Hunyadi János Grunschule erworben hatten.

Wir gratulieren allen Schülern für die guten Leistung und den Pädagogen für die Vorbereitung.

Kaltenecker Anita

Közmeghallgatás

2009. február 7-én Taksonyban tartotta a Pest Megyei Német Önkormányzat idei közmeghallgatását, mely egy civil nappal együtt került megrendezésre. Egyéb brosúrák mellett a PMNÖ ajándékaként a megjelentek kaptak egy-egy példányt a Mesélő házak / Häuser, die uns erzählen című kiadványból, melyben a mi dunaharaszti sváb tájházunk is szerepel.

Először Ritter Imre, a megyei önkormányzat elnöke üdvözölte az összegyűlteket, majd a Taksony vezér Általános Iskola táncosai és egy harmonikás adott rövid köszöntő műsort. Ezt követően Kreisz László, Taksony polgármestere kapott szót, s többek között a település rendezvényeiről, egyesületi életének fejlődéséről, terveikről, a hamarosan meginduló és igen nagyszabásúnak ígérkező fejlesztésekről tájékoztatta a hallgatóságot.

Mivel a megyei önkormányzat 2008-as tevékenységéről szóló részletes tájékoztatót a pénzügyi elszámolással egyetemben minden meghívott nemzetiségi szervezet már a meghívóval együtt jó előre megkapta, nem kellett ennek felolvasására időt vesztegetni. Így rögtön rátérhettünk a javaslatokra, hozzászólásokra, melyeket Ritter Imre iparkodott kielégítő módon megválaszolni. Ezeket itt és most nem ismertethetem, csak egyetlen gondolatot ragadnék ki.

Elhangzott, hogy sok esetben a kisebbségek törvény által garantált jogai csak látszatjogok, mert a települési önkormányzatok kifejezett tiltakozásukat vagy nyomatékos kérésüket egyszerűen figyelmen kívül hagyják. S megtehetik mindezt azért, mert a kisebbségi önkormányzatok mögött nem áll kellő erő, nem állnak kellő számú választók. Példaként Ceglédbercel neve hangzott el, ahol a jelentős számú német nemzetiségi lakosságból csak kevesebb, mint kétszázan regisztráltatták magukat német nemzetiséginek és ennek következtében csak ennyien szereztek választójogot. Ritter Imre vélemé-

nye szerint semmi értelme az efféle óvatoskodásnak, bujkálásnak, mert egyfelől remélhetőleg soha többé nem léphetnek a '45 utánihoz hasonló szankciók hatályba, de ha esetleg mégis sor kerülne ilyesmire, a mai adat-centrikus világban így is úgy is másodpercek alatt könnyedén lekérhető egy-egy ilyen, származásra vonatkozó információ. Ennél viszont sokkal fontosabb, hogy vezetőinket magunk válasszuk meg és hogy súlyunk, jelentőségünk legyen a települési és az országos belpolitikában. Ezt viszont azáltal érhetjük el, ha minél többen valljuk magunkat a regisztráció révén a német nemzetiséghez tartozónak és minél többen szerzünk ily módon választójogot. Úgy érzem, ezek Dunaharasztin is megszívlelendő gondolatok, hiszen ha nem élünk szavazati jogunkkal, azzal is letesszük a voksunkat, csak így nem feltétlenül azt támogatjuk, akit szeretnénk.

Végezetül a PMNÖ idei rendezvényei közül emelnék ki néhányat. Május 23-án, szombaton lesz a III. Regionális Német Nemzetiségi Zarándoknap Máriabesnyőn német nyelvű litániával, szentmisével, keresztúttal. Idén újra előadják a Budaörsi Passiót június 1. és 14-e között. Erről részletesebb információt lapunk . oldalán találhatnak. Végül a november 14-ére, a budaörsi Sportcsarnokba tervezett 10. Regionális Kulturális Gálára hívnám fel már most olvasóink figyelmét.

Schwarz Ildikó

RÖVID HÍREK

U35sec

Hogy ez micsoda? Ez a neve annak a filmpályázati kategóriának (35 másodperc és 35 év alatt) melyen Kurucz Katalin és Varsányi Zsolt (mindketten a KisDunaTV munkatársai) indult egy 35 mp-es spottal. Ezt a rövidfilmet a haraszti sváb tájházban forgatták Versánszki Anna és Csendes Eszter szereplésével. A verseny eredményét az „Abgedreht 2009 - Magyarországi Német Ifjúsági Filmünnep keretén belül április 24-én hírdetik majd ki.
Mi nekik szurkolunk!

SZAVAZZON!

**Járt már olyan múzeumban,
ahol csak úgy röpült az idő, olyan jól érezte magát?**

Szeretné, ha kedvenc múzeumát, kiállítóhelyét mások is megismernék?

A **Vendégbarát Múzeum Programot** azért indította útjára a Magyar Turizmus Zrt., hogy minél többen megismerjék azokat az intézményeket, amelyek újszerű, interaktív bemutatási módszerek segítségével bővítik a látogatók ismereteit, valamint felkeltik az érdeklődést a művelődés és a tanulás iránt.

**Szavazzon kedvenc múzeumára
2009. április 1. és május 3. között
a www.vendegvaro.hu oldalon!**

Ha többet szeretne megtudni a programról,
illetve a pályázó intézményekről,
látogasson el a
www.itthon.hu, illetve a **www.vendegvaro.hu**
oldalakra!

Itthon láss csodát!

Kulturális TURIZMUS Éve 2009 www.itthon.hu

MAGYARORSZÁG

A dunaharaszti Német Nemzetiségi Tájház is pályázatot nyújtott be a Vendégbarát Múzeum Programra, melynek szavazásra felszólító szórólapját fent olvashatják. Pályázatunkat az előzsűrizésen elfogadták, így versenybe szállunk a 2009 Vendégbarát Múzeuma címért, melyet a legtöbb szavazatot elérő pályázó kap meg.

A versengés három kategóriában zajlik, mi a harmadik, az 5000 fő alatti éves látogatószámot felmutató múzeumok között szerepelünk. A megtisztelő cím mellett a nyertes anyagi támogatást is kap promóciós célú felhasználásra.

Aki tehát rokonszenvet érez a tájház iránt, szívesen vesz részt programjainkon, fontosnak tartja a hagyományőrzést, értékesnek céljainkat, kérjük, áldozzon néhány másodpercnyi időt arra, hogy a **www.vendegvaro.hu** oldalra kattint és szavazatával támogat minket.

Ígérjük, szavazatát a jövőben is tartalmas, szórakoztató rendezvényekkel igyekszünk meghálálni! Szavazatukat előre is köszönjük!

Ásó, kapa, gereblye...

Néhány apró tanács, kertészkedők részére

Március alkalmas az új fák telepítését. Érdemes 1x1x1 m-es ültető gödröt ásni, a gödör aljára marhatrágyát tegyünk, ezzel biztosítjuk a fák hosszabb időre történő tápanyag-utánpótlását. Az ültetés során kellően tömörítsünk, hogy a fák gyökerei körül ne legyen levegős a talaj, és alaposan öntözzük be az újonnan ültetett fákat. A gesztenyefák veszélyes kártevője az aknázómoly. Mielőbb gondoskodjunk a fa védelméről injektálással vagy permetezéssel.

A tavaszi időszak a legalkalmasabb az évelő növények szaporítására, tőosztására. Az ősszel virágzó évelőket tavasszal, a tavasszal virágzó évelőket érdemesebb ősszel tőosztani. A növények szárait tenyérnyi magasságig vágjuk vissza, és határozott mozdulattal, kézzel válasszuk szét annyi darabra, amennyire szükségünk van.

Április eleje alkalmas a füvesítésre. A munkát a talaj előkészítésével kezdjük. A kijuttatott talaj porhanyós termőtalaj legyen, amit egyenletesen dolgozzunk el. A területet ezek után hengerezzük le, és erre juttassuk ki a fűmagot (4 dkg/m2). A vetést gereblyézzük át, hogy a magok a talajba kerüljenek, és végül még egyszer hengerezzük le a füvesítést. Ettől kezdve folyamatos, egyenletes öntözést igényel. Ügyeljünk, hogy a talaj ne száradjon ki. Kelés után az első kaszálás akkor esedékes, amikor a fű magassága elérte a 10-15 cm-t. Kaszáláskor kézi kaszálást alkalmazzunk, és ne vágjuk túl alacsonyra a gyepet. Ezzel akadályozzuk a kiszáradást. A következő kaszálás már történhet géppel. Ha az állomány gyomos, nem kell megijedni. A kaszálások alkalmával gyérülni fog a gyomok jelenléte. Ha mégis maradna benne kétszikű gyom, azt a keléstől számított 8-10 hét után szelektív gyomirtó szerrel tökéletesen kitisztíthatjuk.

A már meglévő gyepünket is érdemes megfrissíteni. Végezzünk gyepszellőztetést, hogy az elhalt részektől megszabadítsuk a töveket, valamint a megtömörödött talaj lazításával kedvezőbbé tesszük a víz-és tápanyagfelvételt. A szellőztetés után juttassunk ki indító vagy gyomirtószerrel kevert lassan lebomló (inteligens) műtrágyát.

A gyümölcsfákat virágzás után permetezzük le rovar- és gombaölő szerrel.

Április közepén elkezdhetjük a palánták kiültetését házi kertünkbe. Ügyeljünk arra, hogy a paprika és a paradicsom meleg kedvelő növény, ezért ezeket a palántákat május közepén ültessük csak ki, meleg, napos helyre.

Áprilisban hozzákezdhetünk a rózsák metszéséhez. A gyengébb veszszőket 3-4 szemre, az erősebb veszszőket 5-6 szemre metsszük vissza. A töveket permetezzük le rovar- és gombaölő szerrel.

Május 10-e körül ültethetjük ki az egynyári növényeket. Ezzel egy időben a muskátlik is kikerülhetnek az ablakba, melyek a nyár során folyamatos tápanyag utánpótlást igényelnek. Erre a legalkalmasabb, a kifejezetten virágzást serkentő muskátli tápoldat, melyen 2 hetente szükséges alkalmazni.

Reméljük, hogy mindenkinek kedvet csináltunk a kertészkedéshez, és egyben segítséget nyújtottunk az egyes munkafolyamatok időben történő elvégzéséhez.

Farsangolás Szigetújfalun

Február 14-én a Szigetújfalui Német Nemzetiségi Táncegyüttes meghívására farsangi bálba mentünk a helyi művelődési házba. A hangulatról a Heimatklang zenekar gondoskodott.

Természetesen csak jelmezbe öltözve lehetett a bálterembe lépni, ennek megfelelően mindenki ötletes álruhába öltözött.A közönség szavazata alapján jól sikerült a jelmezválasztás, ugyanis Kreisz Antal német focidrukker jelmeze a 2. Wágner László kalóz jelmeze 4. és Kaltenecker Józsi Ludas Matyi jelmeze az 5. helyezést érte el. A 2. helyért járó finom tortát azonnal el is

fogyasztottuk. Remélem a kapcsolat tovább erősödik és többször tudjuk vendégül látni egymást.

Schuszter

In Memoriam Gubis Mihály

Virágszobrászat

Schwarz Ildikó riportja

Luttenberger Erika és Uzsák Sándor, a Fő úton található Erika virágbolt tulajdonosai nem csak a takaros, kreatív ötletekkel és színekkel teli bolt üzemeltetőiként keltették fel újságunk érdeklődését, de Sándor többször meghívást kapott például a progresszív, modern szemléletéről elhíresült, szigetszentmiklósi Patak Galéria kiállításaira is. E művészi kreációk leírásánál azonban már maga a megnevezés is komoly nehézségekbe ütközik. Virágkötészet? - ez kevés, nem fedi a lényeget. Szobrászat? – ez nem igazán pontos, hiszen a virágba álmodott tér-kompozíciók előbb-utóbb, a növény elhervadtával az enyészetté lesznek, ellentétben a szobrászatra jellemző tartós anyagokkal. Hívjuk hát akcióművészetnek? – az sem jó, mert bár az is a pillanat művészete, de ott maga az alkotási folyamat zajlik a néző előtt. Jobb híján megbarátkoztam a kissé suta „virágszobrászat" megjelöléssel annak a fenoménnak a megnevezésére, ahol a virág színe festék gyanánt, formája, tömbbe rendezett tömege pedig szobrászati elemként szerepel a műben.

S.I: *Sándor, hogyan választottad ezt a szakmát?*

Uzsák Sándor: Először kertész, majd faszobrász akartam lenni, de az asztalos, akinél jelentkeztem nem vett fel, mert már volt tanulója. Így végül virágosnak álltam. Másnap ugyan megjelent az asztalos és megkérdezte, nem szegődnék-e mégis hozzá, mert kirúgta az összes tanoncát, de akkor már nem akartam változtatni. Így lett belőlem virágkötő betanított munkás – ez áll a papírjaimon. Most már tehetnék mestervizsgát, de minek? Én tisztában vagyok vele, mit tudok és mit érek, a közönségnek pedig az oklevéltől nem fog jobban vagy kevésbé tetszeni az, amit csinálok.

S.I: *Miután kitanultál boltot nyitottál itt Harasztin?*

U.S: Ez a nagymamám üzlete volt, amit majdnem pontosan 50 évvel ezelőtt indított el. Én különböző helyeken voltam boltvezető, végül itt kötöttem ki és vittem tovább az üzletet feleségemmel, Erikával közösen.

S.I: *A Luttenberger név sokak fülében ismerősen cseng Harasztin.*

Luttenberger Erika: Luttenberger Sámuel 1867-ben Ausztriából települt ide, felesége Hackspacher Anna volt. A családban 13 gyerek született, tehát népes családról van szó. Ismert a „Lutyi" kocsma, előző polgármesterünk is ezt a nevet viseli. A mi családunknak péksége, később élelmiszerboltja volt a Zöldfa utcában, apám pedig szakácsként dolgozott többek között a Gellértben, a Gundelben. Családfánkban azonban majd minden ismertebb környékbeli sváb családnév előfordul a Kalteneckertől a Leébig, a Wágnertől a Gersteinbreinig. Bár erősen hagyománytisztelő környezetben nőttem fel, identitástudatomat meglehetősen csorbítja, hogy nem beszélek se németül, se svábul.

S.I: *Mégis hűséges támogatói vagytok a sváb tájháznak! Miért?*

U.S: Mert akik létrehozták a tájházat, nem azzal kezdték, hogy nekiálltak közpénzekért kuncsorogni, hanem a saját zsebükbe nyúltak, és plusz odatették mellé a munkájukat, az idejüket.

S.I.: *Modern design, esztétikus tárgyak, csodálatos virágok. A virágszobrok mellett a képzőművészet egy klasszikus ága is belopakodott ebbe a miliőbe. Sándor, ugye nem titok, hogy képeket is festesz?*

U.S: Igen, de ezt valóban kizárólag a magam örömére teszem. Itt nem érdekel, hogy a kívülállónak tetszik-e vagy sem. Mégis remélem, hogy tevékenységünknek – talán éppen a virágok közvetítésével, a virágok ereje által – van ízlésformáló hatása és sokak tetszésével találkozik.

S.I: *Mindkettőtöknek további jó ötleteket kívánok ehhez és további sok sikert. Köszönöm a beszélgetést!*

Fotó: GuLa

Das Regenbogenschaf

Eine Geschichte von Anne Geyer

Wölkchen! Wölkchen! Silberwölkchen! Was ist geschehen? Silberwölkchen erwacht aus einer Ohnmacht und versteht gar nichts. Wo ist es? Wo sind seine Geschwister, die kleinen Wolkenschafe? Haben sie nicht eben nach dem Gewitter eine lustige Rutschpartie auf dem Regenbogen gemacht?

Ach je! Jetzt fällt ihm sein Schrecken wieder ein, wie es schneller und immer schneller ins Rutschen kam. Und da liegt es nun auf einer Sommerwiese, genau an der Stelle, wo der Regenbogen die Erde berührt, ganz allein. Nun ist genau das passiert, wovor Mutter Regenwolke immer gewarnt hat: „Es ist gefährlich, auf dem Regenbogen zu spielen. Wenn ihr hinunterrutscht, könnt ihr nicht mehr zurück!“

Aber noch etwas ist geschehen: Silberwölkchens Fell ist ganz bunt geworden. Von allen Farben des Regenbogens hat es etwas abgerieben. „Wohin soll ich nur gehen?“ seufzt es und schaut um sich. „Hier kannst du nicht bleiben“, meint die Glockenblume neben ihm. „Ich kann dich nicht beschützen. Und bitte friss mich nicht, Schafe fressen nämlich auch Blumen. Sieh mal, da drüben sind diese Tiere, die dir ähnlich sehen. Vielleicht nehmen sie dich in ihrer Herde auf“. „Danke für deinen guten Rat.“ ruft das Wolkenschäfchen und springt über die Wiese davon.

Fröhlich und unbekümmert nähert es sich einer Schafherde, die friedlich auf einem kleinen Hügel grast.

„Hallo! Bin ich mit euch verwandt? Darf ich bei euch bleiben?“

Verwundert kommen die großen weißen Wollschafe näher, und betrachten es ganz genau. Dann beginnt der Leithammel zu sprechen: „Du siehst zweifelsfrei aus wie ein Schaf und dann aber wieder auch nicht. Verwandt bist du nicht mit uns. Sieh mal an, wie ungewöhnlich die Farbe deiner Wolle ist.

„Ich bin vom Regenbogen gerutscht,“ wagt das bunte Lämmchen zu sagen. „Papperlapapp!“ Der Leithammel schüttelt seinen Kopf. „Wo gibt es denn so etwas? Ein Schaf rutscht nicht vom Regenbogen und ist entweder weiß oder braun, grau oder schwarz. Aber es ist niemals so bunt wie du! Bei uns kannst du jedenfalls nicht bleiben. Zieh weiter, du störst unseren Frieden!“

Mit diesen Worten dreht sich der Hammel um, geht davon und alle Schafe trotteten hinter ihm her.

Da steht Silberwölkchen nun ganz allein, lässt seinen Kopf hängen und eine Träne fällt ins Gras...

„Wer wird denn weinen? Hab Mut! Alles wird gut,“ wispert ein Stimmchen neben ihm.

„Wer bist du?“ Fragend blickt das kleine Schaf auf und bemerkt ein kleines Wesen mit bunten, leise zitternden Flügeln, das neben ihm auf einem Blatt sitzt.

„Ich bin ein Schmetterling und fühle mich in der Luft und im Wind am wohlsten. Und woher kommst du?“

„Ich komme vom Himmel und bin vom Regenbogen gerutscht, aus Versehen. Nun kann ich nicht mehr zurück und suche ein neues Zuhause. Könnte ich vielleicht bei dir bleiben?“

„Ja, wenn du fliegen und vom Saft der Blumen leben kannst, dann gern. Dein buntes Kleid würde gut zu meinen Flügeln passen.“ „Wie schade!“ sagte Silberwölkchen traurig, „am Himmel konnte ich wohl fliegen, aber hier auf der Erde ist es mir nicht mehr möglich.“

Der Falter gaukelt davon und das Regenbogenschäfchen schaut ihm versonnen nach ...

Da schwirrt jemand aus der Luft herab und lässt sich vor ihm nieder.

„Ich habe vom nahen Baum her mit angehört, was ihr gesprochen habt. Darf ich mich vorstellen? Ich bin ein

Vogel und auch mein Element ist die Luft. Wohnen allerdings muss ich in einem Nest. Und dahinein lege ich auch meine Eier, aus denen ich meine Jungen ausbrüte. Sie haben den ganzen Tag Hunger. Wir können gar nicht genug Käfer, Würmer und Larven herbeischaffen. Wenn die Jungen dann endlich groß genug sind und selber fliegen können, verlassen wir das Nest und wohnen auf den Zweigen der Bäume oder in Baumhöhlen“.

Aufmerksam hört das Lamm dem Vogel zu, aber es ist ihm auch klar, dass es bei dem kleinen Vogel nicht bleiben kann.

Dieser spürt Silberwölkchens Traurigkeit und weil er ihm eine Freude machen will, beginnt er zu singen, zu pfeifen und tirilieren.

„Machs gut!“ ruft der kleine Vogel noch“, meine Jungen brauchen Futter!“ und schwirrt davon. Getrost läuft Silberwölkchen nun wieder ein Stück der Sonne nach...

Da merkt es, dass es gar nicht allein auf dem Weg ist. So interessant und schön hatte es sich die Erde

nicht vorgestellt. Denn wenn es früher vom Himmel herunterblickte, sah es vor allem grüne und braune Flächen, Städte und Dörfer mit vielen roten Dächern. Aber von den schönen bunten Blumen und den vielen kleinen Tieren hatte es nichts geahnt. Doch auch die kleinen Wiesentiere staunen nicht schlecht, wie da so ein regenbogenbuntes Lämmchen daherkommt. Ein vorwitziger grüner Heuschreck hüpft ganz nah heran und zirpt: „Hallo! Wer bist du denn und woher kommst du?“

„Das möchte ich auch gerne wissen“, fragt die dicke Weinbergschnecke.

Und als nun auch noch ein neugieriges Marienkäferchen dahergeflogen kommt, setzt sich Silberwölkchen zu ihnen ins Gras und erzählt ihnen seine Geschichte.

„Du kannst den schlauen Uhu noch nach dem Weg fragen, er wohnt drüben am Waldrand,“ rät das Marienkäferchen.

„Schade, dass in meinem Häuschen kein Platz für dich ist“, bedauert die Schnecke“.

Silberwölkchen macht sich wieder auf den Weg...

Da versperrt ihm ein Bach den Weg.

„Hier also versammeln sich die vielen Regentropfen, die wir vom Himmel schicken“, sagt es leise vor sich hin.

„Quak! Quak! Regentropfen sind schön. Ich liebe den Regen. Quak! Quak!“ Erschrocken schaut Silberwölkchen auf das kleine grüne Tier, das eine so laute Stimme hat und mitten im Wasser auf einem Seerosenblatt sitzt. „Frosch ist mein Name! Quak! Quak!“

Das kleine bunte Schaf schaut verwundert, als ein roter Fisch seinen dicken Kopf aus dem Wasser streckt: „Hast du schon einmal ein Lamm mit so schönen Farben gesehen? Es schimmert ja in allen Regenbogenfarben!“

„Noch nie!“ sagt der Frosch: “Nur Fräulein Libelle schillert so schön“.

„Ihr lieben Tiere, wie komme ich über das Wasser? Ich muss doch der Sonne nachgehen, um eine neue Heimat zu finden und nun steht sie schon so tief am Himmel und wird bald untergehen.“

„Ein Stückchen am Bach entlang findest du eine Brücke, über die du gehen kannst. Dann bist du am anderen Ufer. Ich zeige dir den Weg,“ sagt der Fisch und schwimmt voraus. Der Frosch springt in großen Sätzen nebenher und die Libelle fliegt im Zickzackflug mit .

„Sonne, liebe Sonne! Warum zeigst du mir den Weg nicht mehr? Wohin soll ich gehen?“ ruft es.

„Bleib erst einmal hier bei mir und ruhe dich aus. Schuhuu!“ Silberwölkchen schaut nach oben und sieht einen großen Vogel mit runden Augen.

„Bist du der schlaue Uhu, der alles weiß? Von dem mir der Schmetterling erzählt hat?“ fragt es.

„Der bin ich. Kommt Zeit, kommt Rat! Ich kenne dein Problem und will dir helfen. Lege dich ein wenig in das weiche Moos und erhole dich von deinem weiten Weg. Wenn der Mond am Himmel steht und es Abend geworden ist, kommt die kleine Rosina vom nahen Gutshof hier vorbei. Sie bringt jeden Abend dem Förster frische Milch ins Forsthaus. Sie bitten wir dann um Hilfe“.

Da ist das kleine Schaf wieder getröstet und legt sich ins Moos und schläft ein...

Träumt es oder wacht es?

Silberwölkchen fühlt sich plötzlich von weichen Händen emporgehoben und zärtlich in den Arm genommen. So wohl hatte es sich noch nie gefühlt, so geborgen.

Eine liebe Stimme raunt ihm zu: „Du zartes Lämmchen mit dem wundersamen Fell! Wie wird sich meine

Mutter freuen, wenn ich dich mit nach Hause bringe. Du sollst es gut bei uns haben. Wir haben auch eine Schafmutter für dich. Ihr Junges ist nach der Geburt gestorben und nun ist sie sehr traurig. Du wirst ihr ein Trost sein. Und wenn dir dein herrliches buntes Wollkleid zu warm wird, dann wird Mutter sich freuen, wenn du ihr deine Wolle schenkst. Sie spart sich viel Arbeit, wenn sie keine Pflanzen mehr suchen muss, um die Wolle bunt zu färben. Mutter macht wunderschöne Dinge aus der bunten Wolle und Kinder und große Leute freuen sich darüber. Du bist ja direkt vom Himmel zu uns gekommen.“ So spricht Rosina zu dem kleinen Lamm und das Regenbogenschäfchen kuschelt sich noch fester in Rosinas Arme vor lauter Glück.

„Ich werde es gut haben“; denkt es und ist schon wieder eingeschlafen.

Anne Geyer Nürnbergben él. Testvérvárosunk, Altdorf közvetítésével egy alkalommal meghívott vendége volt a Dunaharaszti Művészeti Egyesület alkotótáborának. A nyugalmazott tanárnő idős kora ellenére is roppan aktív és kreatív. Szenvedélye a tojásfestés, amit mesteri szinten űz, írt néhány, a „Szivárványszínű bárányhoz” hasonló, megejtően, bájos mesét, melyet akvarelljeivel illusztrált és textilmunkái is figyelemre méltóak.

Spätzle és Maultaschen

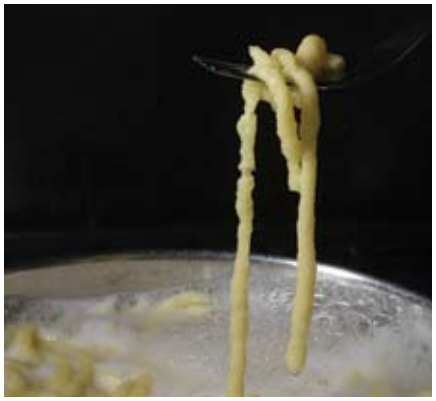

Gasztronómiai rovatunkban most Schuszter Edina kalauzol bennünket Németország svábok lakta vidékeire.

A sváb konyha egyik jellegzetessége, hogy igen kedveli a tésztaféléket, pontosabban a napi gyakorisággal asztalra kerülő „Spätzle”-t és a „Maultaschen”-nek nevezett specialitást.

A „Spätzle” nokedlire emlékeztető tésztából készített, de spagetti hosszúságú tésztaféleség, melyet régebben egy deszkáról késsel szaggattak forró, sós vízbe. Ma inkább egy krumplinyomóra emlékeztető eszközt használnak, melynek „Spätzleschwab” a neve.

A „Spätzle” elkészítési módja a következő:

25 dkg lisztből két-három tojással, pici sóval és megfelelő mennyiségű vízzel hígabb nokedlitésztát készítünk. Fakanállal hólyagosra kidolgozzunk, esetleg pihentetjük egy keveset. A tésztát krumplinyomóval forró, sós vízbe nyomjuk, ha feljött a víz színére, szűrőkanállal kiszedjük – és már kész is.

A „Spätzle” remekül illik mindenféle szaftos ételhez köretként, de gyakran eszik valamilyen szósszal nyakonöntve magában (Spätzle mit Soße). Van sajtos, pirított hagymás változata (Kässpätzle) avagy savanyú káposztával átpirítva fogyasztják. Lencsével és virslivel tálalva kész a laktató sváb nemzeti eledel, az LSS.

A „Linsen, Spätzle und Saitenwürscht” így készül:

Hozzávalók: 40 dkg barna lencse, 1 csomag leveszöldség, 1 hagyma, 1 babérlevél, szegfűszeg, 5 evőkanál vaj, 3 ek. liszt, fél teáskanál cukor, 1 l húsleves, ¼ l vörösbor, 3 ek vörösborecet, só, bors, 4 pár bécsi virsli, Spätzle (80 dkg).

Az előzőleg megmosott és egy éjszakára beáztatott lencséről leöntjük a vizet, a leveszöldséget megtisztítjuk. A hagymát meghámozzuk, kettévágjuk és az egyik felébe beletűzzük a babérlevelet és a szegfűszeget. A vaj felét felolvasztjuk egy lábosban, hozzáadjuk a lisztet és a cukrot. Kevergetve világosbarnára pirítjuk, majd hozzáadjuk a húslét, a vörösbort, az ecetet és nagy lángon felfőzzük, sóval, borssal ízesítjük. Ezután hozzáadjuk a lencsét, a leveszöldséget, a hagymát és lassú tűzön kb. egy óráig főzzük. Ha a lencse megpuhult, beletesszük a virsliket és még tíz percig főzzük. A maradék vajon megmelegítjük a Spätzle-t és lencsével, virslivel tálaljuk.

A „Maultaschen” nevű ételhez legenda fűződik: A maulbronni ciszterci kolostor a böjti időszakban egy szép, nagy darab húst kapott ajándékba. Kár lett volna, ha megromlik, de hogy egyék meg, hogy ne legyen botrány belőle? Erre a húst apróra vagdosták, összekeverték spenóttal és zöldfűszerekkel – húsnélküli étel látszatát keltve. Biztos, ami biztos, még levestésztába is becsomagolták a kompromittáló keveréket. A svábok állítása szerint maga az Úristen is cinkos kacsintással fogadta a dolgot. A Maulbronner Nudeltasche (Maultasche) másik neve pedig „Herrgotts-B’scheißerle” (Úristen-becsapó). Örök, késhegyre menő vita a sváb vidékek között, hogy kell-e spenót a „Maultaschen” töltelékébe vagy sem. Úgy tűnik, az utóbbi időben a spenótos változat felé billen a mérleg nyelve, ezért most ezt közöljük.

A „Maultaschen” receptje:

50 dkg lisztből, 4 tojásból pici sóval és két evőkanál olajjal kemény tésztát készítünk, amit vékonyra nyújtunk. A töltelékhez vajon megpirítunk 7,5 dkg apróra kockázott húsos szalonnát, és két szintén finomra vágott hagymát. Két beáztatott zsemlét, 5 dkg petrezselymet és 20 dkg főtt spenótot ledarálunk és a szalonnás-hagymás keverékhez adjuk. A töltelékhez még 25 dkg vegyes (fele marha, fele sertés) finomra darált húst és három tojást keverünk, sóval, borssal ízesítjük. A tészta felére hét centiméterenként kis halmokat teszünk a töltelékből, a szabadon maradt széleket tojásfehérjével megkenjük és a tészta töltetlen felét ráborítjuk. A töltelék mellett összenyomogatjuk a tésztát és (rádlival) négyzetekre vagdossuk. Forrón tartott vagy csendesen fövő húslevesben 15 perc alatt átpuhul. Vagy a levessel tálalják, vagy a levesből kiveszik, vajon átpirítják és szintén vajon pirított hagymacsíkokkal kínálják, de akkor saláta is dukál mellé.